

העסקה הכפויה רעה מאוד, אבל עוד אפשר לעשות ממנה מנוף לניצחון

written by משה גוטמן | 17.01.2025

באוקטובר 1973 קיבל הרמטכ"ל דוד אלעזר החלטה קשה: להפסיק לשחוק את כחות צהל בקרבות חילוץ של המעוזים בתעלת סואץ למרות אובדנם הצפוי, ובמקום זאת להתמקד בייצוב קו בלימה יעיל ולהיערך להתקפת נגד שתשנה את המצב מיסודו.

ההחלטה הכואבת התבררה בדיעבד כשלב הכרחי ותשתית להשגת הניצחון הישראלי. בגילוי של מצביאות, ידע דדו שצריך להפסיד את הקרב למען הניצחון במערכה הכוללת.

העסקה המתגבשת היום היא כשלון. היא רעה ונוראית. שחרור אלפי מחבלים ועצירת הלחימה הם ויתור מסוכן לדרישות החמאס, שיחזק את אויבי ישראל, ימלא אותם במוטיבציה ויחליש את כוח ההרתעה שלנו.

אבל במצב שנוצר, כשמי שהוביל כבר הכניס אותנו למבוי סתום שאם לא יקרה נס לא ניתן כנראה לשנותו, השיח על כן או לא עסקה כבר אינו רלוונטי וצריך לעבור לשאלה הבאה: איך הופכים אותה ממחדל [?] להזדמנות.

ואולי כאן טמון הסיכוי לתיקון רחב יותר של כשלי המערכה. הדשדוש הנוכחי בלחימה חושף תפיסת עומק צבאית בעייתית. מה שהרמטכ"ל מכנה בשם המכובס "שיטת הפשיטות" הוא למעשה ביטוי לחוסר נחישות והיעדר תוכנית הכרעה, שאינו עולה בקנה אחד עם מטרות המלחמה שהוגדרו. במקום מהלך מכריע שישמיד את החמאס, צה"ל מסתפק בכרסום הדרגתי של צעד קדימה שניים אחורה, שרק מאריך את הלחימה, שוחק את כוחותינו, ומשחק לידו של החמאס שרוצה במלחמת התשה ומנפנף בכל הרוג כאילו ניצח את המערכה על כולה. כי לשיטתו המלחמה היא על תודעה ורוח לחימה, בגישת נלחמת ולא צילמת- כאילו לא נלחמת. האדמה החרוכה שנשארת מאחוריו מעניינת אותו כשלג דאשתקד. תובנה פשוטה שישראל עדיין לא הפנימה.

מנגד, אם נשתמש ב'עקרון הגודו' [?] שימוש בתנופה שמפעיל היריב כנגדו כדי להעיף אותו עצמו מהזירה [?] נוכל להפוך את הלימון ללימונדה. במקום שהעסקה תשמש להפסקת המלחמה, היא תפסיק משהו אחר: את הדשדוש הישראלי. פרק ב' של המלחמה חייב לפתוח עידן חדש במערכה של חתירה מהירה ובלתי מתפשרת לניצחון. זריז, נחוש, קטלני.

הדבר עשוי אולי גם להסביר גם את תמיכתו התמוהה של הנשיא הנבחר טראמפ בעסקה. טראמפ, מבקר נחצי של חולשה וויתורים במשא ומתן, תומך במפתיע מאחורי הקלעים וללא שהתבטא בפומבי בעסקה שעוצבה דווקא על ידי יריבו הפוליטי, שנוא נפשו.

את ההסבר לכך ניתן אולי למצוא בפילוסופיית "Art of the Deal" שלו: טראמפ סבור שאם נקלעת במשא ומתן למבוי סתום, עדיף לקום, לצאת מהשולחן ולהתחיל מחדש. איך אומרים בהייטק: לכל תקלה- רי-סט תחילה.

במקרה דנן, טראמפ שתמיד העריץ כוח והישגים מהירים, מאבד סבלנות לנוכח הדשדוש הישראלי בעזה. טראמפ לא רוצה רק תמונות שחרור, אלא מעדיף להשאיר לביידן את הדשדוש והעסקה על מגרעותיה, ולהתחיל דף חדש. דשדוש זה לחלשים, לא לטראמפ.

מבחינתו, אם ישראל לא מצליחה להשיג ניצחון מהיר ומכריע במתכונת הנוכחית, עדיף "reset" - הפסקה שתאפשר התארגנות מחדש וחזרה למערכה עם תוכנית פעולה נחרצת. כך יש להבין את הפער בין תמיכתו בעסקה להתבטאויות הלוחמניות של בכיריו.

המפתח להפיכת מר למתוק הוא בתנאים ובערבויות לפרק ב'. כמו שדדו לא נטש את המעוזים בלי תכלית אלא מתוך תכנית מפוקחת להכרעת הצבא המצרי, כך גם בימינו, חמישים ואחת שנה לאחר מכן, את העסקה הגרועה הזו שנכפתה עלינו חייבים לגדר בהתחייבויות ברורות ובלתי הפיכות לחידוש הלחימה עד להכרעה. לשם כך, נדרשים מנגנונים שיבטיחו שההפוגה תהיה זמנית בלבד תוך שמירה על ליבת ההישגים הישראליים, הנכסים החיוניים שבלעדיהם יהיה מדובר באמת בתבוסה.

השאלה המכרעת היא האם יש בהנהגה הנוכחית את היכולת האומץ והמעוף להפוך את המחדל להזדמנות. לצלוח את התעלה. האם ידעו לנצל את ההפוגה הכפויה הזו להתארגנות מחדש ולמהלומה מכרעת, או שייכנעו לפיתוי להפוך אותה להפסקת אש קבועה. בלי נחישות כזו, גם תמיכתו של טראמפ לא תועיל, והעסקה הגרועה תהפוך לכניעה היסטורית שתדדוף אותנו לדורות.

על חברי הממשלה ובעיקר על סמוטריץ' שמהווה כעת לשון מאזניים מוטלת אחריות כבדה: לוודא את קיומם של מנגנונים מחייבים לחידוש המערכה, שיבטיחו שהעסקה הרעה הזו תהפוך מנוף לניצחון במקום כתם של כניעה היסטורית, מעז יצא מתוק וממחשך נצא לאור.

פורסם באתר ערוץ 7, בתאריך 17.01.2025.

****הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.****